

**Eesti mereala planeeringu elluviimise
töörühma koosolek**

22.12.2025 nr 1-12/4294

Tallinn

Algus: 03.12.2025 kl 14:00

Lõpp: 03.12.2025 kl 15:50

Juhatas: Lembe Reiman

Protokollis: Lembe Reiman

Võtsid osa:

Eda Andresmaa, Kliimaministeeriumi merendusosakonna nõunik

Mati Kose, Merevägi

Margus Salundi, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna peaspetsialist

Kalle Toomet, Eesti Linnade ja Valdade Liidu nõunik

Kert Süsmalainen, Transpordiameti laevateede ja sadamate osakonna juhataja

Joosep Pärn, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna peaspetsialist

Marju Keis, Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakonna juhataja

Annika Malva, Siseministeeriumi pääste- ja ohutuspoliitika osakonna nõunik

Ketlin Valgenberg, Kaitseministeerium

Annaleena Vaher, Keskkonnaagentuuri keskkonnakasutuse osakonna peaspetsialist

Maili Roio, Muinsuskaitseameti allveearheoloogia nõunik

Rene Hartõkainen, Politsei- ja Piirivalveameti valmisoleku ja reageerimise büroo mereturvalisuse grupi juht

Natalja Šubina, Terviseameti keskkonnatervise osakonna nõunik

Annika Mikomägi, Kliimaministeeriumi veeosakonna peaspetsialist

Merilin Rosenberg, Maa- ja Ruumiameti planeeringute osakonna ruumilise planeerimise peaspetsialist

Kaire Jaanus, Maa- ja Ruumiameti planeeringute osakonna juhtivspetsialist

Puudusid:

Elering AS esindaja

Keskkonnaameti looduskasutuse osakonna esindaja

Kliimaministeeriumi elurikkuse kaitse osakonna esindaja

Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna esindaja

Kultuuriministeeriumi esindaja

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti esindaja

Päevakord:

1. Ülevaade mereplaneeringu seirest ja edasistes plaanidest
2. Kõikide osalejate/asutuste ülevaade millised mereplaneeringu ja/või teisi asutusi puudutavad tegevused on tehtud, tegemisel või plaanis
3. Arutelu teemal Ocean Pact ja tulevane Ocean Act

1. Ülevaade mereplaneeringu seirest ja edasistes plaanidest

KUULATI:

Lembe Reiman andis ülevaate mereplaneeringu seirest.

Eesti mereplaneeringu seire raames viis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ruumilise planeerimise osakond läbi 7 intervjuud, kokku 33 inimesega perioodil 27.02.2025-18.03.2025.

Valdkonnad: planeerimine, kalandus ja vesiviljelus, taristu, turvalisus, looduskaitse ja maavarad, kultuur, transport.

Osalejad: Elering, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Kaitseministeerium, Keskkonnaamet, Kliimaministeerium, Maa- ja Ruumiamet, Muinsuskaitseamet, Politsei ja Piirivalveamet, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Siseministeerium, Terviseamet, Transpordiamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Kokkuvõtte seire tulemustest:

1. Õiguslikud muudatused ja haldusprotsessid
 - Keskkonnaseadustiku üldosa ja veeseaduse muudatused töös-jõustumas, et lihtsustada vesiviljeluse (karbid, vetikad) tegevuslubade saamist.
 - Vajadus hoonetusloa menetluse lihtsustamiseks – praegu võtab kuni 5 aastat ja maksab ca 10 miljonit eurot. Vajalik eristada tuuleparke ja vesiviljelust.
 - Vajadus ruumiliste arengukavade järele – üldised planeeringud ei tohiks olla juriidiliselt lukus.
2. Uuringud ja teadus
 - Maksimaalse reostuskoormuse uuring: selgitada, kui palju toitaineid võib merre lisada, järgides mh veepoliitika raamdirektiivi.
 - Räime kuulmisuuring: esialgsed andmed viitavad, et häiringud esinevad vaid vahetus läheduses.
 - Sotsiaalmajanduslik mõjuanalüüs meretuuleparkide kohta – kas ja kui palju kasu toob.
3. Arendustegevused
 - Eelarendatud vesiviljelusalad: riik arendab ja paneb enampakkumisele.
 - Tuuleparkide planeerimine: vaja riigi tasemel otsustada, kuhu ja kui palju parke rajada, arvestades koosmõjusid ja logistikat.
4. Keskkonnakaitse
 - Uute kaitsealade moodustamine – osa liigub edasi, osa seisab.
 - Looduse taastamise määrus ja elupaikade kaardistus.
 - Väärtuslike maastike määratlemise projekt (rahastus Kesk-Läänemere programmist).
 - Vrakide inventeerimine edeneb aeglaselt.

5. Julgeolek ja taristu

- Isetekkelised ankruvalad ja veealuse taristu kaitse.
- Uus taristu peab olema säilenõtkem ja paremini kaitstud.
- Merehundi projekt (kuni 2027): kriitilise taristu monitoorimine, koostöö Lätiga.
- Uus riigilaev 2026: multifunktsionaalne, SAR ja reostustõrje.

6. Sotsiaalne ja majanduslik mõõde

- Meremajanduse kasv suurendab päästevajadust.
- Veeliikluse kasv – rohkem sadamaid vaja.
- Teadmatus merel toimetamise korraldusest – vaja selgeid juhiseid.

Edasine plaan:

Merealplaneeringu ülevaatamine 2027 II-III kv.

Ettevalmistatud hange intervjuude läbiviimiseks ja analüüside koostamiseks. Hanke eesmärk kaardistada kogemused, analüüsida kuidas planeeringu tegevusi mõjutavad, hinnata kas vastab vajadustele, olulised mõjud ja kitsaskohad. Töö valmib eeldatavalt 2026 a juuniks.

2. Kõikide osalejate/asutuste ülevaade millised mereplaneeringu ja/või teisi asutusi puudutavad tegevused on tehtud, tegemisel või plaanis

KUULATI:

Lembe Reiman – MKM tegevused:

Riigi eriplaneeringud, mille seos merega on Eesti-Läti neljas elektriühendus, Estlink 3 Rehemäe-Aulepa maismaaühendus, Liivi lahe meretuulepargi elektriühendus, tuumaelektrijaam ja uus taotlus vesinikutaristu.

Mereplaneeringud jm riigi planeeringud on lehel riigiplaneering.ee .

Mereplaneeringu elluviimine veebis <https://riigiplaneering.ee/mereala-planeeringud/uleriigiline-mereala-planeering/planeeringu-elluviimine> , sh tööühenduste protokollid, seirete koondid, tegevuskava täitmine.

Mereplaneeringud EMODnet kaardirakenduses, ootame lähiajal Hiiu ja Pärnu alade lisamist <https://emodnet.ec.europa.eu/geoviewer/>

Osalame mitmetes erinevates rahvusvahelistes projektides:

SEABAS – <https://interreg-baltic.eu/project/seabas/> , koondab 8 projekti, ühine lähenemine KSHle

ReMAP – <https://remap.cetmar.org> , 10 veebi tööriista, sh kumulatiivse mõju hindamiseks, MSFD-MSP seosed, meri-maismaa seosed, ökosüsteemi teenused, sotsiaalmajanduslikud teenused, navigatsioon

Sea2Land Navigator - <https://navigator-helcom.hub.arcgis.com/>

Eda Andresmaa, KliM merendusosakond:

Riigilaevastiku uue laeva tähtaeg 2026 juuni, otsime lahendusi laevale seiretehnika lisamiseks, puudu u 0,5-1 miljon.

Isetekkeliste ankruvalade KIK projekt, lepingud sõlmimisel. Projektis TraM, Riigilaevastik, Geoloogiakeskus, uuritakse geoloogiat, analüüsitakse laevade liikumist. Teostus 2026-2027, lõpeb 2027 II kvartal.

Merehundi projekt käimas.

Uute kaitsealade moodustamine, edasi liiguvad linnukaitsealad, mis ei ole otseses konfliktis tuuleenergeetika aladega.

Helcom Protect Baltic projekt üle Läänemere merekaitsealade sidususe tagamiseks, projekt kuni 2028 a august.

Eluslooduse taastamise määrus, mereelupaikade osas töö algamas, elupaigatüüpide kaardid on valmis.

BBNJ ehk Agreement on Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction ratifitseerimine.

MSFD uuendamine.

Merede digikaksikute aktiivne arendamine nii meil kui mujal.

Mati Kose, Merevägi, merereostuse tõrje

Varilaevastik;

uued laevakütused – uued riskid;

reostustõrje kontseptsiooni koostamine (KliM tellimus);

HELCOM BRISK II projekt, Läänemere avaosas toimuvale õnnetusele reageerimise kiirus, keemiaõnnetustele reageerimise kiirus.

Vrakkide seire ja uurimine. Briti laev I ms lõpust, uuring tehtud GB rahastusel, tehniliselt on ilmselt võimalik tühjaks pumpamine. Soome lahes NL aegne vrakk, selle tühjaks pumpamine ilmselt probleemne.

Margus Salundi, ReM kalanduspoliitika:

Räimede kuulmisuuringu tähtaeg 15.12.2025. Esialgne tulemus, et mõju ei ole väga suur.

Kalle Toomet, ELVL:

Osalemine KOVide ÜPdes ja erinevates töörühmades.

Joosep Pärn, ReM kalanduspoliitika:

Meretuuleparkide kaablid ja meretuulepargid kalanduse vaates. Meresõiduohutuse seaduse kohaselt ei tohi kaablite kohal traalida isegi juhul, kui kaablid merepõhja maetud. Lisaks keelab Ehitusseadustik veesõidukite ankurdamise ja püügivahendite (nt traalide ja võrkude) kasutamise erinevate kaitsevööndite, sh elektri-, gaasi- ja sidekaablite ümbruses. Uute kaitsevöönditega väheneb avamerel piirkond, kus on lubatud traalimine ja muud püügiviisid. Küsimus, kuidas võimaldada eelkõige traalpüüki ka edaspidi. Plaanis on põhjendatud juhtudel õigusruumi korrigeerida, et ka edaspidi oleks kalandusel tulevikku.

Kert Sösmäläinen, TraM:

HL taotlustega seotud kirjade/materjalide hulk vähenenud.

Isetekkeline ankruala, nädalas 40-50 laeva.

Laevaliikluse tiheduskaartid, Nutimeri uuendamine, mis võimaldab andmeid selekteerida laevatüüpide põhjal aastate kaupa.

Tuuleenergeetika alad ja laevaliiklusele turvaline koridor nende vahel. Irbe väina kitsas koridor.

Marju Keis, KAUR:

2025 a ei olnud avamere lennuloendusi plaanis, loendus algab 2026 a talvel, ülejäämine loendus 2027 sügis. Viimaste loendus andmed, 2024 a kevad, KESEs saadaval.

2025 a hallhülge lennuloendus ja viigerhülge seire, andmed KESEs.

Looduse taastamise määruse – KAUR on esitanud aruande, 60 elupaigatüüpi, sh mereelupaigad, koondtulemused Keskkonnaportaalis <https://keskkonnaportaal.ee/et/loodusdirektiivi-artikkel-17-aruanne-2019-2024>

Annika Malva, SiM:

Lennu- ja merepäästeplaan ja piiriveekogude reostustõrjeplaan uuendamisel.

Laevade varjumispaikade töörühm HELCOMis. Meil merealal 2 varjumispaika, varjulised aga elustiku suhtes väärtuslikud, Soome lahes määratud varjumispaikadeks kolm sadamat kuid HELCOM vaates võiks olla rohkem.

OWF teemal viime end kurssi teiste riikide päästepraktikatega.

Rene Hartökainen, PPA:

Osaleme Merehunt ja DIGIMARIS projektides.

Reostustõrje kontseptsioon (KliM).

Tuulearendajatega meretuuleparkide otsingu- ja päästetööde (SAR) ning meditsiinilise evakueerimise (MEDEVAC) teemad.

Piiriveekogude reostustõrje plaani koostamine, koolitused.

Osaleme Soome Päästeameti ja Kotka merenduse rakendusuuringute keskuse poolt korraldatavatel koolitustel mereturvalisuse ja reostustõrje teemadel.

Riigilaevastikuga koostöö uute veesõidukite hankimisel.

Natalja Šubina, Terviseamet:

HL KSH, tervisemõjud.

Uus rahvatervishoiu seadus, uued määrused, kui tihti kala pakkuda toidlustusasutustes, milline peab toodetes kala sisaldus olema jne.

Annaleena Vaher, KAUR veetiim:

Mereseire koordineerimine, MSFD nõuete seire, rannikumere seire, seisundihinnangud KESEs, riikliku seireprogrammi uuendamine. Kärped – kaugseire ei ole enam võimalik.

Maili Roio, MKA:

UCL-Baltic projekt, esimesed sammud tehtud, sukeldumine ja laevasõit, intervjuud järgmisel aastal.

Vrakkide inventuurid – süstemaatilist toetust ei ole, vähehaaval info, uurime ise ja 1 eraettevõtte omal huvil.

Annika Mikomägi, KliM veeosakond:

Vesiviljeluse künnised ja veeseaduse muudatused jõustunud. EHS muutmine esimesel lugemisel, vesiviljelusrajatiste loastamine lihtsamaks.

LIFE SIP WetEST projekt, sh Haapsalu lae seisundi parandamise projekt.

KIK toel uuring – rannikumere madalate lahtede tüübid.

Merilin Rosenberg, MaRu:

KOV ÜPdes meri-maisamaa seosed, peamiselt läbi sadamate.

E-posti teel saadud sisendid:

Keskonnaamet, looduskasutuse osakond

Koostame Kolgi madaliku looduskaitseala ja Irbe madaliku looduskaitseala kaitse alla võtmise põhjendatuse ja otstarbekuse ekspertiisi (LKS § 8 lg 3). Õige pea valmib ja jätkub avalik menetlus.

3. Arutelu teemal Ocean Pact ja tulevane Ocean Act

KUULATI:

Lembe Reiman

Ocean Pact – üks ookean (sh ka Läänemeri), üks strateegia https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/european-ocean-pact_en

- Ookeani kaitsmine ja taastamine
- ELi jätkusuutliku sinise majanduse konkurentsivõime suurendamine
- Rannikualade ja saarte kogukondade ning ääremaade toetamine
- Ookeaniuuringute, teadmiste, oskuste ja innovatsiooni edendamine
- Mereturvalisuse ja kaitse tugevdamine
- ELi ookeanidiplomaatia ja rahvusvahelise ookeanivalitsemise tugevdamine

Eesmärkide saavutamine.

- Ocean Act aastaks 2027. Loob ühtse raamistiku, mis hõlbustab pakti peamiste eesmärkide elluviimist, vähendades samal ajal bürokraatiat. Põhineb MSPD, mis parandab sektorite vahelist koordineerimist ja valgalade haldamist.
- Komisjon loob ka kõrgetasemelise Ookeaninõukogu, kuhu koondatakse erinevate ookeanivaldkonna sektorite esindajad, et suunata Ookeanipakti rakendamist, ning käivitab ELi ookeanipakti juhtpaneeli, mis pakub avalikku, läbipaistvat ja tsentraliseeritud platvormi eesmärkide saavutamise jälgimiseks.

Ocean Act võimalik ajakava, mida DG MARE on mereplaneeringu töörühmale tutvustanud:

Märts 2026 – MSPD hindamise raporti tähtaeg

Suvi 2026 – eelnõu valmis

Juuli 2026 – mõjude hindamine

Sügis 2026 – lõpliku ettepaneku esitamine

Dets 2026 – kehtestamine komisjoni poolt

(allkirjastatud digitaalselt)

Lembe Reiman

Koosoleku juhataja ja protokollija